

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Milady Tomkové a soudců JUDr. Bohuslava Hnízdila a JUDr. Brigity Chrastilové v právní věci **žalobkyně: Y. M.**, zastoupena JUDr. Jitkou Šmídovou, advokátkou, se sídlem Praha 3, Koněvova 150, adresa pro doručování: Praha 4, Bezová 1658, proti **žalovanému: Ministerstvo vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze č. j. 5 Az 194/2003 - 32 ze dne 13. 2. 2004,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá**.

II. Žalovanému **se** náhrada nákladů řízení **nepřiznává**.

III. Ustanovenému zástupci žalobkyně, advokátce JUDr. Jitce Šmídové, **se přiznává** odměna za zastupování v řízení o kasační stížnosti ve výši 2150 Kč. Odměna bude poukázána ustanovenému zástupci do 60 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí z účtu Nejvyššího správního soudu.

Odůvodnění:

Žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) včas podanou kasační stížností napadá rozsudek Městského soudu v Praze č. j. 5 Az 194/2003 - 32 ze dne 13. 2. 2004, kterým byla zamítnuta její žaloba proti rozhodnutí žalovaného č. j. OAM - 1745/VL - 14 - P08 - R2 - 2000 ze dne 17. 9. 2003, jímž bylo rozhodnuto, že se stěžovatelce azyl podle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), neuděluje, přitom na stěžovatelku se nevztahuje překážka vycestování podle § 91 téhož zákona.

Stěžovatelka ve své kasační stížnosti obecně uvedla, že Městský soud v Praze posoudil její případ v rozporu s platným právním řádem a že shledává vážná pochybení všech dosavadních orgánů v řízení o udělení azylu. Formálně uvedla kasační důvody podle § 103 odst. 1 písm. a) až d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), a navrhla, aby napadený rozsudek Městského soudu v Praze byl zrušen a věc vrácena tomuto soudu k dalšímu řízení. Poté, kdy byla stěžovatelce usnesením Městského soudu v Praze č. j. 5 Az 194/2003 - 41 ze dne 31. 3. 2004 na její žádost ustanovena zástupcem advokátka JUDr. Jitka Šmídová, byla kasační stížnost k výzvě soudu doplněna. Stěžovatelka doplnila, že soud nedoplnil důkazy provedené žalovaným a porušil tak § 77 odst. 1 a 2 s. ř. s. Vycházel pouze z důkazních prostředků, které žalovaný shromáždil během správního řízení, přitom si je žádným způsobem neověřoval. To je v rozporu s § 3 odst. 3, § 32 odst. 1 a § 46 zákona č. 71/1967 Sb., správního řádu. Stěžovatelka v žalobě uvedla několik případů, které nasvědčují tomu, že byla z důvodu své ruské národnosti utlačována a nemohla tak naplňovat své záměry. Městský soud v Praze neshledal, že by stěžovatelčiny potíže dosáhly takové intenzity, že by je bylo možno považovat za pronásledování. Stěžovatelka však byla verbálně napadána a osočována, místní orgány nebyly ochotny stěžovatelce pomoci. Z právě uvedeného stěžovatelka dovozuje nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky splnění podmínek pro udělení azylu, což je kasačním důvodem podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Kromě toho stěžovatelka namítá neodstranění vad řízení před žalovaným a uplatňuje kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. Stěžovatelka navíc požaduje přiznání odkladného účinku jí podané kasační stížnosti.

Žalovaný své vyjádření ke kasační stížnosti nepodal.

Z obsahu správního spisu Nejvyšší správní soud zejména zjistil, že stěžovatelka v průběhu správního řízení uváděla, že zemi svého původu opustila v září 2000, přitom o udělení azylu v České republice požádala v říjnu 2000. Důvodem opuštění země jejího původu byly národnostní problémy; nebyla kazašské národnosti. Ve škole byla záměrně hůře hodnocena, ale na vedení školy se neobrátila, nemělo by to podle názoru stěžovatelky význam. V žádosti o udělení azylu uvedla, že při přijímacím řízení na vysokou školu jí bylo sděleno, že by za přijetí musela zaplatit velmi vysokou peněžní částku, navíc i kdyby ji absolvovala, nezískala by z důvodu své národnosti odpovídající zaměstnání. V dalším průběhu správního řízení (při pohovoru konaném dne 19. 9. 2001) upřesnila, že na vysokou školu bez přijímacího řízení již na základě výsledků maturitních zkoušek přijata byla, ale studovat nezačala. Problémy měla i se sousedy, ti se jí vysmívali. Společně s rodiči se rozhodla zemi svého původu opustit. Žalovaný však ve správním řízení dospěl k závěru, že nejsou naplněny zákonné důvody pro udělení azylu a stěžovatelce azyl neudělil. Z obsahu soudního spisu pak vyplývá, že rozhodnutí žalovaného napadla stěžovatelka žalobou, v níž namítala porušení § 3 odst. 3, § 32 odst. 1, § 46 a § 47 odst. 3 správního řádu, popisovala situaci v zemi svého původu a dále namítala porušení § 12 a § 91 zákona o azylu. Městský soud v Praze žalobu zamítl, přitom svůj závěr opřel o skutečnost, že stěžovatelka uvedla informace o situaci v zemi svého původu v obecné rovině, přitom tyto informace nejsou v rozporu se skutkovým stavem, jak jej zjistil žalovaný. Slovní urážky, výsměch a drobné incidenty, jak je stěžovatelka popisovala, nejsou pronásledováním, byť souvisely se stěžovatelčinou národností. Intenzita ústrků nebyla natolik intenzivní, navíc stěžovatelka nevyužila pomoci příslušných orgánů v zemi svého původu. Pokud jde o námitky procesních pochybení, k těm se soud vyjádřil v tom směru, že byly pouze obecné a přitom nikterak důvodné. Městský soud se tak ztotožnil s postupem žalovaného ve všech otázkách pro své rozhodnutí podstatných. Rozsudek byl stěžovatelce doručen dne 1. 3. 2004.

Kasační stížnost byla podána včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), a sice osobou oprávněnou, neboť stěžovatelka byla účastníkem řízení, z něhož napadené rozhodnutí Městského soudu v Praze vzešlo (§ 102 s. ř. s.). Pokud jde o důvody kasační stížnosti, pak namítá-li stěžovatelka formálně kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. c) s. ř. s., pak podle obsahu kasační stížnosti k tomuto kasačnímu důvodu nesměřuje. Stěžovatelka totiž netvrdí zmatečnost řízení před soudem a tento kasační důvod tedy v kasační stížnosti absentuje. Pokud dále stěžovatelka namítá kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., pak pod něj lze s citelnou velkorysostí Nejvyššího správního soudu subsumovat stěžovatelčino tvrzení o vadách řízení před žalovaným spočívajících v neúplném zjištění skutkového stavu, jež měly být dle názoru stěžovatelky doplněny v řízení před soudem; stěžovatelka tedy míří k neúplnosti podkladu rozhodnutí. Kromě toho stěžovatelka uplatňuje i kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., tedy tvrzenou nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení, a to v té části, kde stěžovatelka brojí proti nesprávnému posouzení splnění podmínek pro udělení azylu, konkrétně podmínky pronásledování z národnostních důvodů. Z posléze uvedených dvou kasačních důvodů tak Nejvyšší správní soud shledává kasační stížnost obecně přípustnou.

Nejvyšší správní soud kasační stížností napadený rozsudek v rozsahu uplatněných kasačních důvodů podle § 109 odst. 3 s. ř. s. přezkoumal a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Pokud jde o první z obou shora uvedených kasačních důvodů, ten by bylo podle § 103 odst. 1 písm. b) a § 104 odst. 4 s. ř. s. možné stěžovatelkou přípustně namítat za situace, pokud by námitka vad řízení před žalovaným byla řádně uplatněna již v řízení před Městským soudem v Praze. Jen tak by mohla být splněna podmínka, podle níž jde o tvrzenou vadu řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu měl soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí žalovaného zrušit. V žalobě k Městskému soudu v Praze stěžovatelka vadu řízení před žalovaným spočívající v nedostatcích shromážděných důkazů v obecné rovině namítala, byť se omezila na citaci § 3 odst. 3 a § 32 odst. 1 správního řádu, a lze tedy konstatovat, že námitky procesního charakteru obsažené v kasační stížnosti nalézají svoji obdobu i v námitkách obsažených v žalobě. Na základě takto uplatněného žalobního bodu však nebylo důvodu ani k doplnění dokazování, jak stěžovatelka nyní namítá, ani ke zrušení rozhodnutí žalovaného. V průběhu správního řízení, a sice v pohovoru konaném dne 19. 9. 2001, jak vyplývá z protokolu, byla stěžovatelka seznámena s rozsahem podkladů zjištěných žalovaným, z nichž bude při svém rozhodování vycházet. Stěžovatelka se nechtěla s jejich obsahem seznámit, nechtěla se k nim vyjádřit, ani nenavrhla jejich doplnění (odpověď na poslední otázku v průběhu pohovoru). Nelze odhlédnout od skutečnosti, že podle § 34 odst. 3 správního řízení je to právě účastník řízení (a tedy stěžovatelka), kdo je povinen navrhnout na podporu svých tvrzení důkazy, které jsou mu známy. Neučinila-li stěžovatelka již v průběhu správního řízení žádný takovýto návrh, přitom potřeba dalšího doplnění dokazování pro žalovaného z průběhu správního řízení nevyplynula, nebylo třeba další dokazování provádět. Za situace, kdy ani v žalobě stěžovatelka nenavrhla provedení konkrétních důkazů, pouze sama popsala situaci v zemi svého původu způsobem, který se v podstatných otázkách nelišil od popisu, jak jej podala již žalovanému v průběhu správního řízení, potom potřeba dalšího dokazování nevyplynula ani v řízení před Městským soudem v Praze. Za této situace nedošlo k porušení § 77 s. ř. s., jak stěžovatelka namítá. Pokud jde o námitky procesních pochybení žalovaného (odpovídající nyní uplatněnému kasačnímu důvodu), jež byly předneseny v obecné rovině odpovídající citaci dvou ustanovení

správního řádu (§ 3 odst. 3 a § 32 odst. 1), k těm se soud vyjádřil sice způsobem velmi obecným, jenž hraničil s únosností posouzení takových námitek, i kdyby se však těmito námitkami v odůvodnění zabýval podrobněji, nemohl by jim přisvědčit. Tvrdila-li stěžovatelka pronásledování z národnostních důvodů, pak rozsah dokazování provedeného žalovaným i rozsah odůvodnění jeho rozhodnutí byl z hlediska naplnění zákonných ustanovení dostačujícím, přitom takový závěr lze dovodit z vyjádření soudu k namítanému porušení § 12 zákona o azylu. Tam se totiž Městský soud v Praze vyjadřoval k tomu, co bylo ve správním řízení zjištěno a jaké závěry z toho měl žalovaný vyvodit. Na základě shora uvedeného Nejvyšší správní soud uzavírá, že námitky subsumované pod kasační důvod podávaný z § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. nejsou důvodnými.

Pokud jde o namítané nesprávné posouzení splnění podmínek pro udělení azylu (kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. a/ s. ř. s.), pak Nejvyšší správní soud předesílá, že nesprávným posouzením právní otázky je omyl soudu při aplikaci právní normy na zjištěný skutkový stav, přitom o mylnou aplikaci právní normy jde tehdy, pokud soud na zjištěný skutkový stav použil jiný právní předpis, než který měl správně použít, nebo jinou právní normu (jiné konkrétní pravidlo) jinak správně použitého právního předpisu, než kterou měl za daného skutkového stavu správně použít, anebo aplikoval správný právní předpis (správnou právní normu), ale dopustil se nesprávnosti při výkladu. Právní otázkou, jež měla být dle stěžovatelky v řízení před Městským soudem v Praze posouzena nesprávně, je otázka splnění podmínek pro udělení azylu z důvodu pronásledování pro stěžovatelčinu národnost. Pro Nejvyšší správní soud je z hlediska posouzení důvodnosti této námitky rozhodné, že Městský soud v Praze konstatoval, že stěžovatelka nevyužila pomoc příslušných orgánů v zemi svého původu, přitom o poskytnutí takové pomoci se ani nepokusila. Podle ustanovení § 12 písm. b) zákona o azylu se azyl cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec má odůvodněný strach z pronásledování mimo jiné z důvodu národnosti. Stěžovatelčině tvrzení o důvodnosti strachu z pronásledování, a tím i o splnění podmínek pro udělení azylu, by bylo možno přisvědčit pouze v případě, pokud by jí právě z toho důvodu, že je jiné národnosti, nebyla poskytnuta ochrana ze strany domovského státu. Bylo by však navíc rozhodné, zda tato ochrana byla v daném případě potřebnou a zda stěžovatelka hodlala této ochrany také fakticky využít. V takovém případě by rozhodným důvodem pro udělení azylu mohla být skutečnost, že stěžovatelka je vystavena útokům ze strany soukromých osob jiné národnosti než je ona sama, dožaduje se ochrany u příslušných orgánů v zemi původu a tyto orgány jí ochranu neposkytnou, přitom neposkytnutí ochrany by mělo přímou souvislost právě se stěžovatelčinou národností. Pronásledováním je totiž ve smyslu § 2 odst. 6 zákona o azylu třeba rozumět ohrožení života nebo svobody, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání, pokud jsou prováděna, podporována či trpěna úřady v zemi stěžovatelova původu nebo pokud tato země není schopna odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před takovým jednáním. S přihlédnutím k článku 1 odst. 2 Úmluvy o právním postavení uprchlíků přijaté v Ženevě dne 28. 7. 1951 a z Protokolu týkajícího se právního postavení uprchlíků přijatého v New Yorku dne 31. 1. 1967 tak Nejvyšší správní soud dovozuje, že důvodem udělení azylu v případě represe k příslušníkům určité národnosti musí být skutečnost, že jde o represi uskutečňovanou ze strany státu. Takovou represi lze dovodit jak ve formě přímé, kdy stát sám určité osoby pronásleduje, tak ve formě nepřímé, kdy stát záměrně určité pronásledované osoby nechrání, případně dokonce kdy takové pronásledování jakoukoli formou podporuje. O přímou represi se v daném případě nejedná a stěžovatelka to ostatně ani netvrdí, avšak za situace, kdy stěžovatelka nevyužila pomoc příslušných orgánů v zemi původu, přitom o pomoc se ani nepokusila, nelze dovodit výkon represe ze strany státu ani ve formě nepřímé. Opřel-li tedy žalovaný své rozhodnutí v otázce splnění podmínek pro udělení azylu z důvodu

pronásledování pro stěžovatelčinu národnost o úvahu, že stěžovatelka se neobrátila na příslušné orgány v zemi svého původu se žádostí o pomoc (str. 4 rozhodnutí nahoře), pak nebylo důvodu jeho rozhodnutí pro nesprávné posouzení této dílčí otázky rušit. Dospěl-li k témuž závěru Městský soud v Praze (strana tři rozhodnutí, třetí odstavec shora), pak použil správný právní předpis, správnou právní normu a vyložil ji způsobem, jenž Nejvyšší správní soud aprobuje. Nejvyššímu správnímu soudu tak za těchto okolností nezbývá, než se v této otázce ztotožnit se závěrem Městského soudu v Praze. Opírá-li stěžovatelka svoji žádost o azyl toliko o své potíže národnostního charakteru se soukromými osobami (učiteli, kamarády, sousedy), aniž by se alespoň pokusila využít právních prostředků ochrany v zemi svého původu, pak důvody pro udělení azylu nemohou být splněny a Městský soud v Praze konstatací tohoto závěru při posuzování právní otázky pro jeho rozhodnutí klíčové nikterak nepochybil.

Ze shora uvedených důvodů Nejvyšší správní soud kasační stížnost jako nedůvodnou podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl. Za této procesní situace se již Nejvyšší správní soud samostatně nezabýval návrhem na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 a 7 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatelka neměla ve věci úspěch, proto jí právo na náhradu nákladů nenáleží. To by náleželo žalovanému. Protože však žalovaný žádné náklady neuplatňoval a Nejvyšší správní soud ani žádné náklady, jež by mu vznikly a jež by překročily náklady jeho běžné administrativní činnosti, ze spisu nezjistil, rozhodl tak, že žalovanému, přestože měl ve věci plný úspěch, se náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává.

Stěžovatelce byla pro řízení o kasační stížnosti ustanovena zástupcem advokátka. Podle § 35 odst. 7 s. ř. s. Nejvyšší správní soud přiznal advokátce JUDr. Jitce Šmídové odměnu ve výši 2150 Kč (dva úkony právní služby po 1000 Kč a dva režijní paušály po 75 Kč podle vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu - první porada s klientem včetně převzetí a přípravy zastoupení a doplnění kasační stížnosti - § 11 odst. 1 písm. b/ a d/ advokátního tarifu).

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 20. ledna 2005

JUDr. Milada Tomková
předsedkyně senátu